

(крім випадків, передбачених ст. 165 цього Кодексу) у вигляді вартості безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), визначеної за правилами звичайної ціни.

Якщо додаткові блага надаються у не грошовій формі, база оподаткування ПДФО обчислюється за правилами, визначеними пунктом 164.5 статті 164 Кодексу, а саме вартість такого доходу (не грошового), розрахована за звичайними цінами помножена на коефіцієнт, який обчислюється за формулою, що наведена у зазначеному пункті Кодексу.

Відповідно до пп. 165.1.39 п. 165.1 ст. 165 Кодексу не включається до загального оподаткованого доходу вартість подарунків, якщо вона не перевищує 50 % однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року (в 2014 році — 609,00 грн).

Отже, вартість подарунку, отриманого платником податку — фізичною особою від юридичної особи, включається до загального місячного оподаткованого доходу такого платника як додаткове благо та оподатковується за ставкою 15 (17) % у джерела виплати, з урахуванням вимог пп. 165.1.39 п. 165.1 ст. 165 Кодексу.

Таким чином, у тому випадку, коли вартість наданого додаткового блага у вигляді подарунків (за винятком грошових виплат у будь-якій сумі) у розрахунку на одну особу в календарний місяць не перевищує 609,00 грн (протягом 2014 р.), зазначений дохід не підлягатиме оподаткуванню ПДФО. В іншому випадку, сума перевищення 609,00 грн. підлягає включенню до загального місячного оподаткованого доходу таких платників податків, як додаткове благо та оподатковується за ставкою 15 (17) % у джерела виплати.

УДК 657.1

Гарасим П. М.,

д.е.н., професор,

декан обліково-економічного факультету,

Львівська державна фінансова академія

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ДОМІНАНТА ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бухгалтерський облік як важливе інформаційне джерело для управління підприємством і зовнішніх користувачів повинен бути відповідно організованим. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві передбачає розробку його облікової політики.

Проблеми та особливості облікової політики є предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних і закордонних вчених Ф. Ф. Бутинця, В. П. Завгороднього, І. І. Пилипенка, С. Ф. Голова, В. В. Сопка, Г. Г. Кірейцева, П. О. Куцика, О. М. Чабанюк, Н. Ю. Алейнікова, С. В. Приймак, В. В. Сопка, К. Стендфілда, А. Торре та ін. Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених у дослідженні означеної проблематики, варто все-таки зауважити, що на сьогодні проблеми вдосконалення обліку не знайшли свого повного вирішення та залишаються актуальними.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV встановлено, що підприємство самостійно визначає облікову політику. Облікова політика затверджується наказом керівника підприємства або видається окремим нормативним документом Положення про облікову політику підприємства. Положення або Наказ, що регламентує облікову політику підприємства є важливим правовим документом роботи бухгалтерської служби, де відображено організацію бухгалтерського обліку і всі положення, особливо ті, які мають неоднозначне тлумачення в офіційних документах.

Термін «облікова політика» включає два слова «облік» і «політика». Облік — віддзеркалення господарської або іншої діяльності підприємства на підставі документів у різних вимірниках (кількісних і (або) якісних). Облік є складовою частиною управління економічними процесами і об'єктами, суть обліку полягає у фіксації їх стану і параметрів, зборі і накопиченні відомостей про економічні об'єкти і процеси, віддзеркалення цих відомостей в облікових відомостях. Слово «політика» пов'язується з поняттям держави, влади. Вона характеризує мистецтво управляти державою. Але це слово притаманне й економічній діяльності, в якій вживаються такі словосполучення, як «фінансова політика», «соціальна політика» тощо. Тому словосполучення «облікова політика» є цілком виправданим.

Облікова політика підприємства включає сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» визначає, що облікова політика може змінюватися, тільки якщо змінюються статні вимоги, вимоги органу, який затверджує Положення (стандарт) бухгалтерського обліку або якщо зміни забезпечать достовірне

відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства. Не вважається зміною облікової політики встановлення облікової політики для подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій та операцій або подій, які не відбулися раніше.

Виникнення облікової політики ґрунтується на тому, що законодавством передбачається використання альтернативних варіантів обліку, а роль бухгалтера на підприємстві змінюється від простого реєстратора господарських операцій до активного учасника їх здійснення.

Основне призначення облікової політики полягає у:

- 1) порядкуванні облікового процесу на підприємстві;
- 2) методологічному та методичному відображенні майна підприємства, господарських операцій і результатів його діяльності;
- 3) наданні бухгалтерському обліку планомірності та цілеспрямованості;
- 4) забезпеченні ефективності обліку.

Загальні правила побудови бухгалтерського обліку встановлюються централізовано, але на підприємстві вони конкретизуються залежно від умов діяльності, класифікації персоналу, технічного забезпечення, галузі господарювання тощо, що диктує необхідність розробки облікової політики. Вона є інструментом, який поєднує державне регулювання та певну самостійність підприємства у питаннях ведення бухгалтерського обліку.

Формування облікової політики підприємства можна подати на трьох рівнях:

міждержавний рівень — розробка правил і принципів функціонування бухгалтерського обліку в межах об'єднання держав;

державний рівень — встановлення загальних правил, стандартів ведення бухгалтерського обліку в межах держави;

облікова політика підприємства — сукупність способів і прийомів ведення бухгалтерського обліку, що прийняті на підприємстві та відповідають особливостям його діяльності.

Облікова політика на міждержавному і державному рівнях має обов'язковий характер, формується на загальних засадах ведення бухгалтерського обліку. Керуючись вимогами першого і другого рівнів на підприємстві формують власну облікову політику, з урахуванням конкретної ситуації його діяльності. Розроблена і прийнята облікова політика підприємства має ґрунтуватися не тільки на глибокому і всебічному вивченні ринкового середови-

ща, потенціалу і перспектив розвитку підприємства, нормативної бази діяльності підприємства і ведення облікових робіт, а й на широкому застосуванні методів нормування, кореляційно-регресійного аналізу, математичної статистики, імітаційного моделювання тощо.

Подальший розвиток ринкових умов господарювання та глобалізація економіки на макрорівні обумовлюють необхідність формувати і удосконалювати облікову політику в нашій країні в цілому та на кожному підприємстві зокрема.

УДК 657

Гуцайлюк З. В.,
д.е.н., професор, професор кафедри
обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний
економічний університет

ОБЛІКОВІ ТЕОРІЇ XIX СТОЛІТТЯ: МОЖЛИВІСТЬ ЗАПОЗИЧЕННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Жодна країна
не має однорідної концепції
в галузі бухгалтерії, але для кожної з них
характерне переважання тих чи інших поглядів.

Я. В. Соколов

У процесі досліджень у сфері бухгалтерського обліку науковці часто, не до кінця усвідомлюючи, змішують такі поняття, як теорії обліку, облікові теорії, наукові гіпотези, моделі бухгалтерського обліку, облікова система тощо. Найпоширеніше трактування облікової теорії пов'язане з формуванням такої послідовності міркувань, яка у своїй сукупності обґрунтовує та пояснює закон подвійності відображення господарських операцій і безпосередньо метод подвійного запису. Разом з тим, оскільки бухгалтерський облік розвивається в органічній єдності з розвитком технічних можливостей комп'ютерної техніки, то й технічна первинна фіксація даних, їх подальше формування у систематизовані інформаційні потоки з метою подальшого використання у підготовці